

Radio Vooruit!

Mensen die samen muziek maken kunnen geen vijanden zijn. Een interview met een medewerker van *Musicians without borders*.

Opdracht 1

U gaat luisteren naar een radiogesprek met Marjan Visser. Zij werkt bij een club die muziek gebruikt om mensen in landen waar oorlog is weer wat gelukkiger te maken.

Marjan Visser vertelt eerst wat meer over haar organisatie. Hierbij zit nog geen opgave. Klik op de link om het interview te beluisteren.

En dan gaat het interview nu verder.

Lees eerst de opgave goed door. Geef antwoord tijdens de stilte en lees meteen de volgende opgave.

- 1 Voor wie zijn de projecten bedoeld?
 - A Voor jonge en oude mensen in Nederland.
 - B Voor jonge en oude mensen in oorlogsgebieden.
 - C Voor kinderen in conflictgebieden.

- 2 Waarom maakt *Musicians without borders* ook toneelstukken?
 - A Omdat kinderen het leuk vinden om toneel te spelen.
 - B Op die manier leren mensen samen te werken.
 - C Wanneer je toneel speelt, denk je niet meer aan de oorlog.

- 3 Wat doet *Musicians without borders* met de oude muziekinstrumenten?
 - A Ze verkopen ze en met dat geld kunnen ze nieuwe instrumenten kopen.
 - B Ze lenen ze uit aan kinderen die in hun projecten meespelen.
 - C Ze geven die instrumenten aan mensen die hun instrument kwijt raakten.

Dit was het einde van het interview over *Musicians without borders*.

Opdracht 2

U gaat kijken en luisteren naar een aflevering van het tv-programma *Het Klokhuis*.

De aflevering heet 'Tijd'. Geef antwoord op de volgende vragen:

- Waar denkt u aan bij de titel 'De tijd'? Maak een woordspin.
- Wat weet u al over dit onderwerp?
- Wat wilt u zelf graag over dit onderwerp weten? Schrijf minimaal twee vragen op.

Er staat een korte tekst bij de aflevering: de inleiding. Lees die tekst goed voordat u gaat luisteren en kijken.

- Kunt u *nu* al zeggen waar de aflevering over gaat?
- Schrijf de belangrijkste woorden uit de inleiding op.
- Kent u de betekenis van die woorden? Zo niet, bespreek ze met elkaar. En zoek ze op in het *Pocketwoordenboek NT2*. Hebben ze een sterretje? Dan zijn het woorden die u zeker moet onthouden. Noteer ze in uw woordenschrift of in www.wrts.nl onder de titel tijd.

Bekijk de rapportagefragmenten van de aflevering 'De tijd' en maak de opgaven.

Lees de opgave *van tevoren* goed door, luister en kijk naar het fragment, zet het fragment op pauze stand, geef antwoord en lees de volgende opgave en druk weer op start. Klik op de link om de aflevering te bekijken:

- 1 Hoe laat is het nu echt?
(tellerstand 01:40 tot 02:17)
 - A 2 minuten over negen.
 - B 3 minuten voor negen.
 - C 9 uur 5 minuten en tien seconden.
- 2 Waar is de tijdafpraak op gebaseerd?
(tellerstand 02:17 tot 03:14)
 - A Op de draaiing van de aarde.
 - B Op de draaiing van de maan.
 - C Op de draaiing van de zon.
- 3 Welke uitspraak is juist?
(tellerstand 03:14 tot 03:50)
 - A Nederland ligt in dezelfde tijdzone als Zuid-Amerika.
 - B Nederland ligt in dezelfde tijdzone als Zuid-Afrika.
 - C Nederland ligt in dezelfde tijdzone als Australië.
- 4 Welke uitspraak is juist?
(tellerstand 03:50 tot 04:35)
 - A In New York is dezelfde tijd als in Tokio.
 - B Als het 6 uur is in Amsterdam is het 1 uur 's nachts in Tokio.
 - C Als het 6 uur is in Amsterdam is het 1 uur 's nachts in New York.

- 5 Waar wordt de wereldtoomtijd berekend?
(tellerstand 06:15 tot 07:14)
- A Nederlands meetinstituut.
 - B Parijs meetinstituut.
 - C New Yorks meetinstituut.
- 6 Wat is de beste uitleg van de truc met de kaars?
(tellerstand 08:35 tot 09:05)
- A Ze maakten een kaars. Als er een uur voorbij was zetten ze er een streepje op.
 - B Ze maakten een grote kaars. Elk streepje was 12 uur.
 - C Ze maakten een kaars die precies 24 uur kon branden. Elk streepje was een uur.
- 7 Wat is de beste samenvatting van de werking van de klok?
- A In een klok zitten tandwielen die elkaar in beweging zetten. Het grote tandwiel doet er 12 uur over en het kleine tandwiel een uur.
 - B In een klok zitten tandwielen. Daardoor bewegen de grote en de kleine wijzer.
 - C In een klok zitten wijzers. Daardoor bewegen de tandwielen en krijg je uren en minuten.

Opdracht 3

Wat doet u in uw vrije tijd? Welke hobby's heeft u? Via de links op de website kunt u kijken en luisteren naar mensen met interessante, grappige en leuke hobby's. Door ze te bekijken en te beluisteren oefent u ook met instructietaal.

3.1 Koken met Karin: bechamelsaus

U gaat kijken naar een filmpje over het maken van bechamelsaus.
Klik op de link om het filmpje te bekijken.

- 1 Wat zijn de ingrediënten?
- A boter en bloem
 - B melk en bloem
 - C bloem, boter en melk
- 2 Hoeveel boter heb je nodig voor dit recept?
- A 30 gram
 - B 40 gram
 - C 50 gram
- 3 Wat is de goede volgorde om deze saus te maken?
- A Eerst boter smelten, dan melk erbij doen en ten slotte het meel er door roeren.
 - B Eerst moet je boter smelten, vervolgens bloem erbij doen en daarna de melk.
 - C Eerst kruiden met meel mengen, dan boter smelten en als laatste melk en meel erbij doen.

4 Hoe lang moet de saus sudderen?

- A 10 minuten
- B 1 minuut
- C 15 minuten

3.2 Recepten allerhande: tomaten ontvellen

U gaat kijken naar een filmpje over tomaten ontvellen.

Klik op de onderstaande link om het filmpje te bekijken.

5 Wat is de goede volgorde van de handelingen?

- A Eerst water koken dan een kruis in de tomaat snijden, daarna de tomaten in het water doen en vervolgens koud water erover gieten.
- B Eerst de kroontjes van de tomaat halen, dan een kruis in de tomaten, daarna onderdompelen in koud water en ten slotte koken.
- C Start met het schillen van de tomaten, daarna doe je ze in koud water en daarna doe je ze in de sla.

3.3 Praktische spullen maken van afvalmateriaal.

Hier krijgt u uitleg over hoe u van een melkpak een portemonnee kunt maken! Leuk en goedkoop! Klik op de onderstaande link om het filmpje te bekijken.

6 Welke spullen heb je nodig om de portemonnee te maken?

- A Een pak melk en een nietmachine en een liniaal.
- B Een pak melk, plakband, nietmachine, klittenband.
- C Een pak melk, nietmachine, klittenband en een schaar.

7 Hoeveel tijd kost het om de portemonnee te maken?

- A 15 minuten
- B 10 minuten
- C 5 minuten

Controleer uw antwoorden met behulp van de sleutels nadat u alle vragen bij de luister-teksten beantwoord heeft

Opdracht 1

Aanstoot

Martin Bril, *de Volkskrant*

‘Op de hoek van de straat sprak ik Nahib. Hij heeft een probleem en hij durft er best wel eerlijk voor uit te komen. Hij heeft moeite met al die leuke meisjes die vijftig meter verderop op het terras zitten.

Nahib is een aardige jongen. Ik ken hem al jaren. Er zit geen kwaad bij. Hij bezorgt folders in de buurt. En hij is vroom, zoals hij zelf graag met een brede grijns beweert, van mij mag het. Ik ben zelf ook vroom, zij het zonder geloof. En ik grijns er niet bij. Wat is het probleem?

Enigszins hortend kwam het eruit. Nahib vindt dat die meisjes vijftig meter verderop te weinig rekening met hem houden. Punt is: zodra de temperatuur boven de 20 graden uitkomt, beginnen ze dingen uit te trekken. Kledingstukken dus.

‘Lekker toch’, zei ik tegen Nahib toen hij twee weken geleden zijn probleem voor het eerst over het voetlicht bracht. Vijftig meter verderop was het een feest van bloot vlees, maar alles in het netje. Het was vrijdagmiddag, een zinderend weekend stond voor de deur. Wie nu geen verloofde had, moest aan de slag. Een aantal meisjes had alle zeilen al bijgezet. Nahib schudde somber het hoofd. ‘Niet lekker dus’, vatte ik samen. ‘Ook goed hoor.’ Maar zo makkelijk gaat het niet met Nahib. Als hij ergens mee zit, zit hij ook echt ergens mee. Wat dat betreft is het een serieus type. Hij laat zich zijn problemen niet van het brood eten. Hij bleef het hoofd maar somber schudden.

O mijn god, dacht ik. Wat bleek? Nahib voelt zich gekwetst door het terras. Ze houden daar geen rekening met zijn gevoelens, en al helemaal niet met zijn religieuze overtuiging. Het kan niet, dat vrouwen er zo uitzien op straat. Het is aanstootgevend.

‘Goh’, zei ik, ‘wat nu?’ Nahib zweeg.

Het schoot mij te binnen dat wij hier in ons stadsdeel (Amsterdam Oud-West) een wethouder hebben die van de rechte lijn houdt. Werner Toonk heet die bestuurder, en hij moedigt zijn onderdanen aan met hun mobieltjes foto’s te maken van hondenbezitters die de drol van hun viervoeter niet opruimen. Stuur de foto naar de wethouder en hij zet hem op zijn weblog. Daarna gaat Werner al die hondenbezitters zonder zakje persoonlijk bezoeken voor een goed gesprek. Wat het tuig vooral zal leren, is dat ze met hun foto op zijn weblog staan – de politiek van de schandpaal.

‘Je moet foto’s maken van het terras’, zei ik dus tegen Nahib. ‘En die stuur je naar het stadsdeel. Met een lange brief erbij, over je gevoelens en je overtuiging en aanstoot. Dan zul je zien dat het snel voorbij is met de terrasvergunning van die kroeg.’

‘Denk je?’ vroeg Nahib. ‘Tuurlijk’, zei ik. ‘En anders kun je altijd nog verhuizen. Naar een ander stadsdeel. Of naar een gebergte waar alleen maar geiten wonen.’

Nahib keek mij aan alsof ik hem ineens tot in het diepst van zijn wezen had beledigd. Ik was me gelukkig van geen kwaad bewust en wees naar de reclame die aan de tramhalte hing: een schaars gekleed meisje dat namens de firma Zeeman in lotuszit poseerde om een lingersetje aan de man te brengen – voor 3,99. ‘En dat dan?’ vroeg ik.

Nahib keek verlegen naar de grond.

‘Ik vind het wel een leuke meid, kijk nou’, stootte ik hem aan. Altijd moed houden, dat is mijn filosofie. Nahib keek moeizaam op. Hij glimlachte. ‘Lekker wijf’, zei hij toen met zachte stem, maar het klonk intens droevig. Alsof hij echt iets anders zag dan ik.’

1 Over welk probleem praten Najib en Martin?

- A** De meisjes dragen zomerkleding en dat vindt Najib niet netjes.
- B** Het is veel te warm om in de zomer folders rond te brengen.
- C** Najib heeft geen vriendin en weet niet wat hij moet doen.

2. Welke oplossing heeft Martin Bril voor het probleem van Najib?

- A** Maak een foto van de meisjes en zet die op het internet.
- B** Stuur een brief over je probleem naar de gemeenteraad.
- C** Ga folders rondbrengen in een andere wijk.

Opdracht 2

Mijn bank is jouw bank

Je huis gratis aanbieden aan reizigers of logeren bij onbekende mensen thuis, zonder ervoor te betalen. Dat is couchsurfen¹. Mensen die op reis willen en mensen die hun bank aanbieden ontmoeten elkaar op de site www.couchsurfing.com. Mensen die hun 'bank' aanbieden vinden het leuk om reizigers hun stad te laten zien of om nieuwe vrienden te maken. Reizigers ontmoeten 'gewone mensen' en hebben het gevoel thuis te zijn. Niet in een anoniem hotel, maar televisie kijken op de bank.

Op de site geven mensen aan wat voor huis ze hebben. Of ze bijvoorbeeld plek hebben voor meerdere personen, hoeveel nachten gasten kunnen blijven en of mensen wel of niet mogen roken. Eén ding mogen mensen echter niet noemen: een bedrag per dag. Een couchsurfer hoeft niet te betalen. Wel doet de logé iets terug. Iemand mee uit eten nemen, of de badkamer schoonmaken.

Janneke Grooten (29) heeft samen met haar vriend gesurft, maar ook gasten ontvangen. 'Een jongen uit Polen belde ons. Het was nog een knulletje. We hebben gezegd dat hij mocht komen. Het regende erg hard toen hij aankwam. Hij was heel zenuwachtig en helemaal nat geregend. Ik zei dat hij eerst lekker kon gaan douchen, maar dat durfde hij bijna niet. Hij voelde zich nog niet zo op zijn gemak in ons huis. Na twee minuten douchen stond hij weer naast ons, nog steeds koud. Ik kreeg opeens een soort moedergevoel. Hij bleef de hele tijd als een hondje achter me aanlopen, die arme knul. Volgende keer nemen we een stelletje, die hoef je niet steeds bezig te houden.'

Soms moet je heel wat regelen, voordat een gast bij je kan logeren. Is je huis wel goed genoeg en wat verwacht de gast? Moet je het huis schoonmaken? Tijdens het bezoek moet je je best doen, zodat de gast op zijn gemak is.

Couchsurfen deden Janneke Grooten en haar vriend vooral in Azië. 'Het is heerlijk om even in een echt huis te slapen. Daar genoot ik vooral in China van. Na zo veel maanden reizen kom je opeens in een gezin. Lekker soep maken en televisie kijken op de bank. Ik was die hotelkamers helemaal zat. Je komt vaak bij heel leuke mensen. Ze vertrouwen je. Sommigen geven je gewoon de sleutel van hun huis. Ze zijn niet bang dat je er met hun spullen vandoor gaat, maar vinden het fijn om reizigers te helpen en te ontmoeten.'

Grooten koos de plekken waar ze wilde surfen goed uit. 'Ik vind het erg prettig om een eigen slaapkamer te hebben, dus om niet op de bank in de woonkamer te liggen. Daarom benader ik altijd mensen die aangeven dat ze dat hebben.' In het krappe huis van De Grooten en haar vriend hebben ze niet veel ruimte voor gasten. 'We hebben een klein extra kamertje, maar daar staat geen logeerbed, dus dan moeten we met tuinkussens een bed maken.'

¹ Couchsurfen. Engels woord. Een couch = een zitbank in de woonkamer. Couchsurfen betekent dus eigenlijk 'reizen van bank naar bank'.

Couchsurfen is niet altijd cool. Eefje Kanters (25) was op reis door Australië. ‘Het leek me fijn om met de Australiërs in contact te komen. Zij weten toch de beste plekjes en je ziet hoe ze leven.’

Toen Kanters afsprak om bij iemand te overnachten ging het fout. ‘Normaal zou ik eerst wat met iemand gaan drinken om kennis te maken. Dat ging deze keer niet. Ik kwam veel te vroeg aan in Sydney en ging direct naar zijn huis. Het ging niet goed. Zo kon ik niet op de bank slapen. Dat moest bij die jongen in bed. Binnen een kwartier stond ik weer buiten, omdat ik het niet vertrouwde. Toen moest ik toch nog op zoek naar een hotel. Met een andere jongen ging ik alleen iets drinken. Voor ik het wist, stond ik in een tuin met allemaal mensen te barbecueën. Supergezellig. Ik had bij die andere jongen gewoon pech.’
Wanneer mensen bij jou komen slapen moet je dat wel vertellen aan de anderen die bij je in huis wonen. Kanters vertelt: ‘Er kwamen twee Duitse meisjes bij me slapen. Ze zouden drie nachtjes blijven en hadden gezegd veel naar concerten te gaan. Dat zagen mijn huisgenoten niet zitten. Ze hadden geen zin om nachtenlang om vier uur wakker te worden gebeld, omdat die meisjes aan de deur stonden en naar binnen wilden. Ik geef namelijk niet zomaar mijn sleutel aan iemand. Dat ging dus niet door. Nu woon ik alleen en kan ik weer gasten ontvangen.’

Bob Pannebakker (28) heeft al veel huizen van binnen gezien en zelf reizigers op zijn bruine, oude bank gehad. ‘Ik doe het al vanaf 2006. Ik heb gecouchsurft in aardig wat landen. Zo ben ik vorig jaar van Amsterdam naar Istanbul gelift. Onderweg sliep ik steeds bij iemand anders.’ Couchsurfers zijn open mensen, dus het wordt nooit stijf of zo. Met sommigen ben ik nu nog bevriend, zoals Halil, een Turk uit Berlijn. Hem zie ik nu regelmatig’, zegt Pannebakker. ‘In Estland heb ik in een smerig huis geslapen. Op het aanrecht lag allemaal rottend fruit. Gelukkig ben ik niet zo moeilijk, anders had ik daar niet naar de wc kunnen gaan.’ Een andere plek was in een studentenflat in Griekenland. ‘Daar moest ik samen met een vriendin in een eenpersoonsbed slapen. Dat was heel gezellig, maar we zijn toch iets minder lang gebleven dan we graag wilden.’

Couchsurfen begint met het zoeken naar een bank. Denk goed na wat je wilt. Een eigen slaapkamer, plekje in het centrum of iemand die je meeneemt naar een museum. Vraag even of je zelf iets te drinken uit de koelkast mag pakken. Douch niet meteen met de deur open. Misschien vindt je gastfamilie het fijn als je af en toe een paar uurtjes alleen op stap gaat. Sommigen zullen je alleen de bank aanbieden, anderen willen je drie dagen overal mee naar toenemen. Geef op de site goed aan wat de reiziger kan verwachten. Is er een aparte slaapkamer en beddengoed, of moet je gast een eigen slaapzak meenemen? Ook willen reizigers altijd weten of je in het centrum woont of niet. Opeens vreemde mensen in je huis kan een beetje spannend zijn. Wees niet bang, ook je gast is zenuwachtig. Of jij je gast genoeg vertrouwt om direct de sleutel te geven is natuurlijk je eigen keuze. Denk eraan: vertrouwen, daar draait het om.

- 1 Dit artikel gaat over couchsurfen. Wat is couchsurfen?
- A Op vakantie bij iemand gaan slapen zonder daarvoor te betalen.
 - B Een vakantieganger gratis bij jou laten logeren.
 - C Reizigers slapen gratis bij jou en jij slaapt gratis bij hen.
- 2 Waarom gaan mensen couchsurfen?
- A Ze logeren liever bij iemand thuis dan in een hotel. Dat is namelijk goedkoper.
 - B Ze ontmoeten zo veel verschillende mensen en dat vinden ze fijn.
 - C Ze kunnen dan met iemand naar een restaurant gaan. Anders zit je alleen.
- 3 Wat zegt Janneke Grooten over haar gast?
- A Hij was erg verlegen en niet zelfstandig.
 - B Hij was blij dat hij niet in de regen hoefde te lopen.
 - C Hij was niet blij met het huis van Janneke.
- 4 Waar gaat Janneke Grooten zelf logeren als ze op reis is?
- A Alleen bij mensen die haar een sleutel van het huis geven.
 - B Alleen bij mensen die een tv hebben en soep voor haar maken.
 - C Alleen bij mensen waar ze een eigen slaapkamer heeft.
- 5 Wat zegt Eefje Kanters over de Duitse meisjes?
- A Ze kwamen elke nacht heel laat thuis en maakten veel lawaai.
 - B Ze kwamen niet omdat de andere mensen in het huis dat niet wilden.
 - C Ze kwamen niet omdat Eefje alleen woont en geen extra bed heeft.
- 6 Welke advies geeft de schrijver aan mensen die een couchsurfer willen ontvangen?
- A Geef ze geen sleutel en berg al je waardevolle spullen goed op.
 - B Wees duidelijk en zeg dat je ze geen sleutel van je huis geeft.
 - C Wees duidelijk over wat je wel en niet kunt doen voor de gast.

Opdracht 3

De canon van de Nederlandse geschiedenis

Deze drie korte teksten komen van de site: www.entoen.nu. De site beschrijft 50 belangrijke personen of gebeurtenissen in de Nederlandse geschiedenis. Dat noemen we een canon. Deze canon is gemaakt voor het onderwijs. Het laat zien hoe Nederland zich ontwikkeld heeft tot het land waarin we nu leven. Lees de tekst en beantwoordt de vragen.

Tekst 1 - Het begin van de Nederlandse taal

entoen.nu voor iedereen voor leerlingen groep 7 en 8 voor docenten

Hebban olla vogala Ongeveer 1100
Begin van de Nederlandse taal

Hebban olla vogala nestas hagunnan hinase hic anda thu, wat unbidan we nu?

Dit lijkt een zin uit een vreemde taal. Maar het is Nederlands. Deze zin is zelfs een van de oudste Nederlandse zinnen die we kennen.

Vogels maken nesten
Die zin hierboven is bijna 1000 jaar oud. De taal lijkt niet erg op het Nederlands uit onze eigen tijd. Woord voor woord staat er: 'Hebben alle vogels nesten begonnen behalve ik en jij, wat wachten we nu?' In modern Nederlands staat er: 'Alle vogels maken een nestje, behalve jij en ik, waar wachten we nog op?'

Liefdesliedje
Deze zin komt uit een liefdesliedje. In 1100 schreef een Vlaamse monnik hem op. Dat deed hij in een klooster in Engeland. Daar schreef deze monnik Latijnse teksten over uit andere boeken. Maar tussen al het Latijn staat ineens die Nederlandse zin.

Ganzenveer
Pas jaren later werd ontdekt waarom er Nederlands tussen het Latijn stond. De monnik schreef namelijk met een ganzenveer. De punt van die ganzenveer doopte hij steeds in de inkt. Maar af en toe moest hij deze punt met een mesje weer scherp maken. Daarna keek hij of de nieuwe punt het goed deed. De monnik probeerde de nieuwe punt onderaan een bladzijde en schreef een liefdesliedje uit zijn jeugd op: Hebban olla vogala ...

Spreektaal
De Nederlandse taal is natuurlijk ouder dan dat dit zinnetje. Maar tot die tijd was het Nederlands alleen een spreektaal. Mensen spraken dus wel Nederlands, maar schreven niets op. In die tijd konden alleen monniken lezen en schrijven. En zij schreven vooral in het Latijn. Totdat die ene monnik een liefdesliedje in het Nederlands opschreef.

- 1 In welk jaartal is 'Hebban olla vogala' geschreven?
- A 1100.
 - B 1000.
 - C 900.
- 2 De zin 'Hebban olla vogala' komt:
- A een zangbundel.
 - B een liefdesliedje.
 - C de Bijbel.
- 3 De titel van de tekst is 'Het begin van de Nederlandse taal' omdat:
- A de monnik als eerste de Nederlandse taal had uitgevonden.
 - B de Nederlandse spreektaal voor het eerst op schrift stond.
 - C 'Hebban ola vogala' het eerste Nederlandse liedje was.
- 4 Waarom schreef de monnik de Nederlandse zin?
- A Hij probeerde zijn ganzenvaar uit.
 - B Hij had heimwee.
 - C Hij wilde spreektaal opschrijven.
- 5 Welke zin is waar?
- A 1000 jaar geleden kon niemand lezen of schrijven.
 - B 1000 jaar geleden kon iedereen lezen en schrijven.
 - C 1000 jaar geleden konden monniken lezen en schrijven.

Tekst 2 - Kinderarbeid

Verzet tegen kinderarbeid 19e eeuw
De fabriek uit, de school in

In de 19e eeuw moesten veel jonge kinderen werken. In de winkel, op het land of in een werkplaats. Dit heet kinderarbeid. Pas in 1874 kwam er door een wet een einde aan deze kinderarbeid.

Kinderarbeid

In de 19e eeuw was het vaak nodig dat kinderen werkten. Want hun ouders verdienden zelf te weinig geld. Veel mensen geloofden ook dat werken goed was voor kinderen. Ze zouden er wat van leren.

Fabrieken

In die tijd werden er in Nederland steeds meer fabrieken gebouwd. Ook jonge kinderen werkten in deze grote, smerige fabrieken. Een bekend voorbeeld van kinderarbeid vond plaats in Maastricht. Daar was de glasfabriek van Petrus Regout.

Slaap

In de fabriek van Regout brandden de ovens dag en nacht. Arbeiders werkten er twaalf uur achter elkaar. Ook jonge kinderen van acht jaar. Deze kinderen liepen dan 's nachts over straat op weg naar hun werk. Terwijl ze nog niet echt wakker waren. Regout vond dat niet erg. Kinderen konden wel zonder slaap, vond hij.

Kritiek

Vanaf 1860 kwam er steeds meer kritiek op kinderarbeid. Vooral leraren en artsen waren het er niet mee eens. Ze vonden dat kinderarbeid ongezond was. Ze vonden dat jonge kinderen naar school moesten om te leren lezen en schrijven.

Wetten

Twee wetten maakten een einde aan de kinderarbeid. In 1874 verbood de Kinderwet de arbeid van kinderen jonger dan twaalf jaar. Jonge kinderen mochten niet meer werken in werkplaatsen en fabrieken. In 1900 kwam ook de Leerplichtwet. Dat betekende dat kinderen van zeven jaar tot twaalf jaar verplicht naar school moesten.

- 6 **Waarom moesten kinderen in de 19e eeuw werken?**
- A** Dat was de gewoonte in die tijd.
 - B** Dat stond in de wet.
 - C** De ouders hadden anders te weinig geld om te leven.
- 7 **Wie hadden er kritiek op kinderarbeid?**
- A** ouders en kinderen.
 - B** dokters en docenten.
 - C** Petrus Regout en andere werkgevers.
- 8 **Wat stond er in de wet van 1900?**
- A** Dat kinderen niet meer mochten werken in werkplaatsen en fabrieken.
 - B** Dat kinderen korter moesten werken in werkplaatsen en fabrieken.
 - C** Dat kinderen verplicht naar school moesten.

Tekst 3 - De eerste spoorlijn, de versnelling

De eerste spoorlijn 1839
Sneller vervoer

Reizen in Nederland ging tot 1839 heel erg langzaam. De meeste mensen reisden namelijk per trekschuit. Dat was een boot die door een paard op de wal over de rivier werd getrokken. Maar op 20 september 1839 werd alles anders. Toen reed er voor het eerst een stoomtrein door ons land. Die ging heel snel.

De Arend
Tussen Amsterdam en Haarlem werd de eerste spoorlijn van ons land gebouwd. En over deze spoorlijn reed op 20 september 1839 stoomlocomotief 'De Arend'. Hij reed in 25 minuten van Amsterdam naar Haarlem. Dat was supersnel, want met de trekschuit deed je daar 3 uur over.

Koeien
Maar toch waren veel mensen niet blij met de stoomlocomotief. Want wat maakte hij een lawaai! En was hij wel veilig? Kon de trein niet ontploffen? En werden de koeien in de wei er niet onrustig van? Werd hun melk niet zuur?

Geliefd
Maar al snel vond iedereen de stoomlocomotief gewoon. En ook waren de mensen en koeien niet meer verbaasd over al die rails en spoorbomen. Er kwam ook een spoorlijn tussen Haarlem en Rotterdam en daarna tussen Amsterdam en Utrecht. Er kwamen steeds meer spoorlijnen bij en rond 1900 was de trein erg geliefd. Iedereen wilde met de trein reizen.

Verandering
Door de trein veranderde er heel veel in Nederland. Eerder kwamen mensen hun provincie niet of nauwelijks uit. Iemand uit Friesland kwam bijvoorbeeld nooit in Limburg, want reizen met de trekschuit of de koets ging heel langzaam. Het was duur en soms ook gevaarlijk. Door de trein kregen mensen uit heel Nederland contact met elkaar. Zo leerden de Nederlanders elkaar beter kennen.

Fabrieken
Rond 1900 kwamen er in ons land steeds meer fabrieken. Daar werkten arbeiders. De grondstoffen voor de spullen die ze maakten werden met de trein aangevoerd. En de spullen die ze maakten, gingen met de trein naar de grote steden. Zo werd de trein ook voor de fabrieken erg belangrijk. Iedereen was blij met de trein.

Vooruit! - © Uitgeverij Boom 2015 **10**

- 9 Wat is een trekschuit?
- A een boot.
 - B een paard.
 - C een trein.
- 10 Wanneer reed de stoomlocomotief voor het eerst?
- A 3 september 1839.
 - B 25 september 1839.
 - C 20 september 1839.
- 11 Waarom was de trein belangrijk voor fabrieken?
- A Iedereen werd er blij van.
 - B De trein bracht en haalde grondstoffen en producten.
 - C De trein bracht de arbeiders naar de fabriek.
- 12 Welke zin is waar?
- A De snelle stoomtrein zorgt voor zure melk bij de koeien.
 - B De snelle stoomtrein is heel gevaarlijk.
 - C De snelle stoomtrein zorgt voor contacten tussen mensen in heel Nederland.
- 13 U wilt meer weten over de populariteit van de nieuwe trein.
Waar in de tekst gaat u lezen?
- A bij het kopje 'Fabrieken'.
 - B bij het kopje 'Geliefd'.
 - C bij het kopje 'Veranderingen'.

TIP

Wilt u meer lezen over de canon van Nederland ga dan naar
Kies voor de eenvoudige versie via de eerste tab.

entoen.nu

TIP

Wilt u naar filmpjes luisteren en kijken die gaan over bovenstaande onderwerpen uit de canon van de Nederlandse geschiedenis? Ga dan eens naar deze sites:

[Hebban alla vogala](#)

[De eerste spoorlijn](#)

[Kinderarbeid](#)

Andere canon
onderwerpen:
[vantoennaarnu](#)

Opdracht 4

Hieronder zie je een tekst uit een informatiefolder van de gemeente Dronten. De folder gaat over paspoorten.

INFORMATIE OVER HET PASPOORT, DE NEDERLANDSE IDENTITEITSKAART EN DE BIJSCHRIJVING VAN KINDEREN IN HET PASPOORT

Algemene informatie reisdocumenten

Reizen naar het buitenland is alleen maar mogelijk met een geldig paspoort of een Nederlandse identiteitskaart. Een reisdocument is vijf jaar geldig. Daarna bent u verplicht het persoonlijk in te leveren bij de afdeling publiekszaken van uw woongemeente. Een nieuw paspoort of identiteitskaart moet u persoonlijk aanvragen bij de afdeling publiekszaken van de gemeente Dronten. U moet daarvoor uw huidige reisdocument(en) en één kleurenfoto meenemen die voldoet aan de gestelde eisen. De kosten moet u betalen bij aanvraag van het reisdocument.

Leveringstijd

Paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten worden voor de veiligheid op een centrale plaats in Nederland gemaakt. U krijgt daarom uw nieuwe reisdocument niet meteen mee. Na een aantal dagen kunt u het reisdocument ophalen. Rekent u op vijf werkdagen. Een paspoort of Nederlandse identiteitskaart moet altijd persoonlijk worden aangevraagd en afgehaald door de aanvrager bij de afdeling publiekszaken van uw woongemeente.

Spoedprocedure

In bepaalde situaties kan bij het aanvragen van een nieuw reisdocument gebruik worden gemaakt van een spoedprocedure. Normaal gesproken kan het document dan de eerstvolgende werkdag worden opgehaald. Aan de spoedprocedure zijn wel extra kosten verbonden. Een spoedprocedure is alleen mogelijk als u alle reisdocumenten kunt laten zien.

Paspoort

Het paspoort is vijf jaar geldig voor alle landen van de wereld. Personen beneden de achttien jaar hebben schriftelijke toestemming van de ouders of de voogd nodig. Als zij nog ingeschreven staan in het paspoort van de ouders, moet u deze documenten ook meenemen.

Zakenpaspoort

Het zakenpaspoort is vijf jaar geldig voor alle landen van de wereld. Een zakenpaspoort kan door iedereen die de Nederlandse nationaliteit heeft aangevraagd worden. Dit zakenpaspoort heeft een dubbel aantal pagina's, waardoor er meer ruimte is voor visa en stempels.

Tweede paspoort

Het tweede paspoort is twee jaar geldig. In het tweede paspoort kunt u geen kinderen laten bijschrijven. U kunt een tweede paspoort nodig hebben als u voor zaken of uw beroep veel verschillende landen moet bezoeken. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat in uw eerste paspoort stempels staan van landen die in conflict zijn met de landen die u moet bezoeken. Dat kan problemen opleveren bij de toelating tot die landen. Een tweede paspoort kan ook nodig zijn wanneer u regelmatig dringend moet reizen naar landen waarvoor u een visum nodig heeft. Om het tweede paspoort aan te vragen dient het paspoort minimaal een halfjaar geldig te zijn. Tevens moet u een werkgeversverklaring meenemen.

Kinderen bijschrijven

Kinderen van elke leeftijd mogen een eigen paspoort of Nederlandse identiteitskaart hebben. Tot de zestiende verjaardag kunt u ze als ouder ook laten bijschrijven in uw eigen paspoort, indien. Hiervoor is één kleurenpasfoto nodig. Ook moet elk kind dat ingeschreven wordt, aanwezig zijn bij de aanvraag. Voor het bijschrijven van kinderen is de schriftelijke toestemming van beide ouders nodig en u moet legitimatiebewijzen meenemen. Als kinderen nog ingeschreven staan in het paspoort van de andere ouder moet u dit document ook laten zien. Ook voor het laten bijschrijven van kinderen geldt een wachttijd van een aantal dagen. Uw kind hoeft niet mee om het paspoort (met bijschrijving) op te halen.

De geldigheid van bijschrijvingen van kinderen in het paspoort vervalt op 26 juni 2012.

Daarna moeten alle kinderen die willen reizen een eigen reisdocument hebben. Om gezinnen financieel tegemoet te komen in de kosten voor een eigen reisdocument voor kinderen is vanaf 1 januari 2010 de prijs van een Nederlandse identiteitskaart voor kinderen tot en met 13 jaar verlaagd.

Reisdocument kwijt

Als u uw oude reisdocument kwijt bent, moet u aangifte doen bij de politie. De politie maakt een proces verbaal op. Voor het aanvragen van een nieuw reisdocument dient u een afschrift van dit proces verbaal mee te nemen. Naast het standaard tarief voor een nieuw reisdocument, betaalt u extra administratie kosten. Ook duurt het langer voordat u uw nieuwe reisdocument kunt afhalen.

Afspraak

Bel voor het maken van een afspraak voor het aanvragen en ophalen van reisdocumenten en rijbewijzen met het nummer (0321) 388 300.

De openingstijden van de publieksbalie van de afdeling publiekszaken zijn: ledere werkdag: 08.30 - 12.30 uur, woensdag: 08.30 - 16.00 uur en van 18.00 - 20.00 uur.

Bron: Voorlichtingstekst Gemeente Dronten. De tekst is bewerkt. Aan de bewerkte tekst kunnen geen rechten worden ontleend!

- 1 U wilt een nieuw paspoort aanvragen. Wat moet u meenemen naar het gemeentehuis?
- A Uw oude paspoort of identiteitsbewijs en twee pasfoto's.
 - B Uw oude paspoort of identiteitsbewijs en één kleurenpasfoto.
 - C Uw oude paspoort of identiteitsbewijs, één pasfoto en een legitimatiebewijs.
- 2 U vraagt een paspoort aan op woensdag. Wanneer kunt u uw nieuwe paspoort ophalen?
- A De volgende week woensdag of donderdag.
 - B De volgende week maandag of dinsdag.
 - C De volgende dag.
- 3 U kunt uw paspoort niet ophalen op de afgesproken dag. Wat doet u?
- A U vraagt een familielid om het op te halen.
 - B U vraagt de gemeente om het op te sturen.
 - C U gaat zelf op een andere dag.
- 4 U gaat op reis. U ziet drie dagen voor uw vertrek dat uw paspoort niet meer geldig is. Wat kunt u het beste doen?
- A U vraagt om een spoedprocedure en u betaalt de extra kosten.
 - B U doet eerst aangifte bij de politie en vraagt dan om een spoedprocedure.
 - C U vraagt om een spoedprocedure en u neemt alle tickets en visa mee.
- 5 U reist veel en u wilt graag een zakenpaspoort. Kan dat?
- A Nee, een zakenpaspoort is alleen voor zakenmensen en heeft extra stempels.
 - B Ja, maar een zakenpaspoort is duurder want het is langer geldig.
 - C Ja, iedereen met de Nederlandse nationaliteit kan ook een zakenpaspoort krijgen.
- 6 U reist vaak voor zaken naar het Midden-Oosten. Waarom is een tweede paspoort voor u gunstig?
- A Omdat er geen stempels in staan van een land dat in conflict kan zijn met een ander land.
 - B Omdat een tweede paspoort twee jaar geldig is.
 - C Omdat een tweede paspoort geen problemen geeft bij de toelating tot een land.
- 7 In 2012 verandert de paspoortwet. Wat verandert er voor kinderen?
- A Kinderen worden automatisch in het paspoort van hun ouders bijgeschreven.
 - B Kinderen reizen vanaf 26 juni 2012 met een eigen reisdocument.
 - C Kinderen hoeven niet meer mee te komen om het paspoort op te halen.

- 8 U bent uw paspoort kwijtgeraakt. Wat doet u?
- A U gaat naar het politiebureau, u krijgt een bekeuring en u wacht op uw nieuwe paspoort.
 - B U doet aangifte bij de politie, u betaalt de politie de extra administratiekosten en u vraagt een nieuw paspoort aan.
 - C U gaat naar het politiebureau en met de aangifte vraagt u een nieuw paspoort aan. U betaalt extra.
- 9 U werkt overdag en wilt geen vrij nemen. Wanneer kunt u uw paspoort gaan aanvragen?
- A iedere werkdag.
 - B op woensdagavond.
 - C Iedere dag tussen 18.00-20.00 uur.

Opdracht 1

Oefen extra met woorden uit de tekst van Thema 7, oefening 7 uit het boek *Vooruit!*:

‘Lekker trainen in het rommelhok kan ook’.

Zoek de volgende woorden zo snel mogelijk op. Zet een wekker op 11 minuten.

Gebruik het *Pocketwoordenboek NT2*. Als je het woord niet kunt vinden, bedenk dan waar het van is afgeleid en zoek opnieuw.

- besparing
- restanten
- blessure
- flink
- versterken
- aangeschaft
- dankzij
- belasten
- gewrichten
- overmatig

Lees de zin waarin het woord voorkomt nogmaals. Begrijp je de zin nu beter?

Maak daarna een woordenlijst van de woorden die je echt wil onthouden.

Opdracht 2

Oefen extra met de betekenis van lange woorden uit de tekst van het jaarlijks onderzoek over jongeren in Thema 7, oefening 8 uit het boek *Vooruit!*

Onderstreep 10 lange woorden in de tekst.

Voorbeeld: vrijetijdsbesteding.

Uit welke woorden zijn ze opgebouwd?

Vergelijk jouw woorden met die van een medecursist.

Opdracht 3 – Beveiligers

Maak een lijst van woorden over wielrennen. Haal de woorden uit de tekst van ‘Tour for Life’ in Thema 7, oefening 9 uit het boek *Vooruit!*

Vergelijk jouw lijst met die van een medecursist.

Vertel een verhaal waarin je deze woorden gebruikt.

Reisbureau De Zon

**DE GROOTSTRAAT 54
5498 NB EMMEN**

Emmen, 21 april 20 . .

Betreft: reisadvies voor Brazilië

Geachte meneer en mevrouw De Vries,

Over drie maanden vertrekt u naar Brazilië. Ons reisbureau vindt het belangrijk dat u goed voorbereid op reis gaat. Hoe beter u zich voorbereidt, hoe beter uw vakantie zal verlopen.

We geven u de volgende adviezen:

In de eerste plaats

Met vriendelijke groet,
Namens reisbureau De zon,

Gemeenteraad van de gemeente Drieduinen

Postbus 21

6587 GP Drieduinen

Drieduinen, 22 april 20..

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met vriendelijke groet,

U maakt drie lange opdrachten. U hebt totaal 60 minuten om de drie lange opdrachten te maken.

U weet hoe u uw werk moet doen. Probeer de fouten die u regelmatig maakt te voorkomen.

U kent de afspraken over:

- Het gebruik van een woordenboek
- Het maken van een schrijfschema.
- Het gebruik van kladpapier.
- Het overschrijven van de opdracht (schrijf geen zinnen uit de opdracht letterlijk over).
- De tijd die u heeft en hoe u de tijd in de gaten houdt.

Opdracht 1

Een cursus aanbevelen

U wilt samen met collega's in uw vrije tijd een cursus volgen. In de tabel ziet u welke cursussen mogelijk zijn.

U schrijft een voorstel voor uw collega's.

Cursusaanbod	Leeftijd	Dag	Kosten	Cursusduur
Basiccursus schilderen	18+	Woensdagavond	€ 333	10 lessen van 2,5 uur
Tekenen	14+	Woensdagmiddag	€ 127	5 lessen van 2 uur
Jazzdansen	21+	Dinsdagavond	€ 225	20 lessen van 1,5 uur
Sieraden maken	18+	Maandagavond	€ 159	10 lessen van 1 uur
Digitale fotografie	21+	Zaterdagmorgen	€ 130	10 lessen van 1 uur

Schrijf een voorstel voor uw collega's.

In uw voorstel schrijft u:

- wat uw voorstel is. Geef daarbij een argument.
- welke cursus u aanbeveelt. Geef daarbij twee argumenten voor uw keuze.
- welke cursus u niet aanbeveelt. Geef daarbij twee argumenten voor uw keuze.

Het doel van de tekst is uw collega's te overtuigen van uw voorstel.

Beste collega's

Geven jullie door welke cursus jullie het beste vinden?

Groeten,

Opdracht 2

Zomeractiviteit voor de kinderen uit de wijk

U bent vrijwilliger in een buurthuis en u gaat in de zomervakantie met de kinderen tussen de 6 en 12 jaar een week naar een camping.

U bent verantwoordelijk voor de keuze van de camping. U hebt informatie gevonden over drie campings.

Voorzieningen	De Heide Epe	Meerzicht Apeldoorn	De bosrand Ommen
Douches	+	+	+
Honden toegestaan	-	-	+
Speeltuin	+	+	-
Wasmachine en droger	+	+	-
Fietsroutes	-	+	+
Wandelroutes	+	-	+
Kleine supermarkt	-	+	+
Zwembad	-	+	-
Kampvuurplaats	+	-	+

Schrijf een verslag voor het buurthuis, zodat het buurthuis een goede keuze kan maken. In uw verslag:

- beschrijft u wat u hebt onderzocht.
- beschrijft u welke camping volgens u het meest geschikt is. Geef minimaal twee argumenten.
- beschrijft u welke camping volgens u niet geschikt is. Geef minimaal twee argumenten.

Doel van uw verslag is het buurthuis te helpen bij het maken van een goede keuze.

NB: U schrijft geen zinnen over uit de opdracht!

Beste vrijwilligers,

Een vriendelijke groet,

Opdracht 3

Vrijwilligerswerk

Het Colombinehuis is een vakantieplek in Flevoland voor gezinnen met kinderen tot 21 jaar. Deze kinderen kunnen niet op vakantie, omdat ze ernstig ziek zijn of in een rolstoel zitten. Het Colombinehuis zoekt drie vrijwilligers.

Functie	Klussenman of klussenvrouw	Tuinman of tuinvrouw	Fietsenmaker
Werkzaamheden	Onderhoud aan de gebouwen: <ul style="list-style-type: none">• timmeren• schilderen• repareren van kranen en kachels• vervangen van ruiten	Onderhoud van: <ul style="list-style-type: none">• de groentetuin• de bloementuin• de kampvuurplaats• de kruidentuin	Onderhoud van: <ul style="list-style-type: none">• fietsen• rolstoelen• skelters
Bijzonderheden	Er is een vakman die de vrijwilliger helpt bij zijn werk. Je moet wel zelfstandig kunnen werken.	Ervaring met tuinieren is niet nodig. Je moet in een team kunnen werken.	Je kunt eenvoudige reparaties uitvoeren. Je moet zelfstandig en in een team kunnen werken.
Werktijden	In overleg, maar bij voorkeur 1 of 2 dagdelen per week.	In overleg. In de zomer 2 dagdelen, in de winter 1 dagdeel per week.	In overleg. Enkele uren per maand.

Je zoekt vrijwilligerswerk en je schrijft een e-mail naar het Colombinehuis.

Geef hierin aan:

- waarom je de mail stuurt.
- waarom je vrijwilligerswerk wilt gaan doen. Geef twee redenen.
- welke functie je voorkeur heeft. Geef twee argumenten.

van: bewoner23@flevoland.nl
aan: vrijwilligerswerk@colombinehuis.nl
onderwerp: vrijwilligerswerk

Geachte heer, mevrouw,

Met vriendelijke groet,

Terugkijken

Uw docent corrigeert uw schrijfpodrachten. Welke feedback krijgt u van uw docent?

Bent u tevreden over uw resultaat?

Zijn er fouten in uw werk die u steeds weer maakt? Hoe kunt u daar iets aan doen?

Maak dan een tweede versie.

Een tweede versie schrijven is een goede manier om te leren van uw fouten.

- U print dit formulier uit en vult het in nadat u alle hoofdstukken heeft gemaakt. Zo mogelijk bespreekt u het met uw medecursisten en uw docent.
- Bewaar alle evaluatieformulieren bij elkaar in apart *Vooruit!*-evaluatiemapje of achter een extra tabblad.
- U kunt dit evaluatieformulier mailen naar de auteurs van *Vooruit!*, zij gebruiken de informatie om *Vooruit!* te verbeteren. Het e-mailadres is: nt2@boom.nl.

DEEL A: Over uw training

- 1 Welke onderdelen van het Staatsexamen vindt u makkelijk?

Hoe komt dat?

- 2 Welke onderdelen van het Staatsexamen vindt u nog moeilijk?

Hoe komt dat?

- 3 Kijk nog eens naar de examentips voor de 4 onderdelen van het Staatsexamen. Welke 2 tips zijn voor u belangrijk om niet te vergeten tijdens het examen?

Luisteren:

1 _____
2 _____

Lezen:

1 _____
2 _____

Schrijven:

- 1 _____
2 _____

Spreken:

- 1 _____
2 _____

- 4 Uw medecursisten en uw docent gaven u feedback tijdens uw training.
Aan welke feedback had u het meest?

- Feedback op luisteren
 Feedback op lezen
 Feedback op schrijven
 Feedback op spreken

Welke feedback was dat?

- 5 In *Vooruit!* heeft u een indruk gekregen van wat het Staatsexamen NT2 I van u vraagt. Het boek is nu uit. Waar bent u nu?
- Zet kruisjes, woorden of smilies (😊) in de tabel.
 - Vergelijk deze evaluatie met die van de vorige hoofdstukken. Kijk naar de verschillen.
 - Bespreek deze tabel met een medecursist of met uw docent.

	Gedaan	Bekend (dat gaat wel goed)	Verbeteren (dit extra oefenen)
Luisteren			
Ik bedenk voordat ik ga luisteren wat ik al weet over het onderwerp.			
Terwijl ik luister, probeer ik om de sprekers en hun situatie voor me te zien.			
De vragen en antwoorden staan op het computerscherm. Ik kan tijdens het luisteren snel belangrijke kernwoorden uit de inleiding, de opgaven en de antwoorden op een kladblaadje schrijven.			
Ik let op de kernwoorden in de luistertekst.			
Ik bedenk snel synoniemen (= woorden die ongeveer hetzelfde betekenen) voor de kernwoorden uit de inleiding en de opgaven.			
Ik kan me een lange tijd concentreren bij het luisteren en laat me niet afleiden.			
Lezen			
Een nieuwe tekst begin ik niet meteen te lezen. Eerst zorg ik dat ik een indruk krijg, door titels en subkopjes, de bron en de vragen erbij (snel) te bekijken.			
Ik onderstreep het kernwoord in de vraag. De vragen en antwoorden staan op het computerscherm. Ik kan bij het lezen van de vragen belangrijke kernwoorden op een kladblaadje schrijven en zoek daar het antwoord bij in de tekst.			
Ik let op de signaalwoorden in de tekst (bijvoorbeeld: niet, nauwelijks, in eerste instantie, vooral, ten slotte, wel).			
Woordenschat			
Ik schrijf veel op in mijn woordenschrift en ik kijk er regelmatig naar. Ik vraag anderen of ik het goed opgeschreven heb.			
Ik heb mijn woordenboek(en) bij de hand. Ik gebruik deze met regelmaat om betekenissen op te zoeken.			

	Gedaan	Bekend (dat gaat wel goed)	Verbeteren (dit extra oefenen)
Ik gebruik ook het <i>Pocketwoordenboek NT2</i> met regelmaat voor de betekenis, een voorbeeldzin, de uitspraak via de cd-rom, het lidwoord (de of het).			
Schrijven			
Ik krijg feedback van mijn medecursisten en/of mijn docent via het feedbackformulier schrijven.			
Ik gebruik de feedback van docent en medecursisten om mijn schrijven te verbeteren.			
Ik lees de instructie rustig en goed en onderstreep alle punten die ik moet verwerken.			
Ik gebruik de goede voegwoorden en check of de zinsvolgorde na de voegwoorden goed is.			
Ik heb genoeg tijd om te antwoorden.			
Ik herlees alle zinnen die ik heb geschreven altijd.			
Spreken			
Ik gebruik de titel en de plaatjes om te voorspellen waar de opdracht over gaat.			
Ik maak een opname van mijn antwoorden.			
Ik gebruik samen met de docent of een medecursist het feedbackformulier spreken.			
Ik heb tijd genoeg om de opdracht te lezen.			
Ik heb tijd genoeg om over een antwoord na te denken.			
Ik heb tijd genoeg om te antwoorden.			

6 Heeft u al een proefexamen gedaan? Zo ja, wat waren de resultaten voor:

Luisteren	☐	voldoende	☐	onvoldoende
Lezen	☐	voldoende	☐	onvoldoende
Schrijven	☐	voldoende	☐	onvoldoende
Spreken	☐	voldoende	☐	onvoldoende

- 7 Uw eigen plannen voor de komende maand: Bekijk wat u opschreef in deze evaluatie.

Schrijf nu op wat u nog wilt gaan doen aan uw Nederlands:

De komende tijd ga ik:

DEEL B: Over de website en het boek *Vooruit!*

- 1 Wat heeft u van *het boek* gebruikt?

alles

Alleen specifieke vaardigheden:

luisteren

lezen

schrijven

spreken

Alleen specifieke hoofdstukken:

1 Media

2 Opleidingen

3 Wereldburger

4 Stage en werk zoeken

5 Aan het werk

6 Veilig en gezond

7 Vrije tijd, eigen tijd

- 2 Maak deze zin af:

Ik vind de oefeningen/opdrachten in het boek

3 Wat heeft u van de website gebruikt?

alles

Alleen specifieke vaardigheden:

luisteren

lezen

schrijven

spreken

Alleen specifieke hoofdstukken:

1 Media

2 Opleidingen

3 Wereldburger

4 Stage en werk zoeken

5 Aan het werk

6 Veilig en gezond

7 Vrije tijd, eigen tijd

4 Ik vind de oefeningen/opdrachten op de website

5 Schrijf hier op hoeveel tijd u aan dit boek heeft besteed. (U kunt daarvoor de evaluatieformulieren gebruiken van de verschillende hoofdstukken):

Aan het boek werkte ik in totaal ongeveer _____ uur.

Aan de opdrachten op de website werkte ik in totaal ongeveer _____ uur.

6 *Vooruit!* wil helpen met het verbeteren van uw 'taalconditie'. Kijk nog een keer naar uw evaluatieformulieren. Is uw taalconditie verbeterd? Zo ja, hoe merkt u dat?

- 7 Het doel van *Vooruit!* is u goed voorbereiden op het Staatsexamen programma I.

U hebt *Vooruit!* doorgewerkt. U hebt een of meer proefexamens gemaakt. Denkt u dat u goed bent voorbereid om naar het examen te gaan? Licht uw antwoord toe.

- 8 Het behalen van het diploma is belangrijk. U kunt laten zien dat uw Nederlands op niveau B1 is. U kunt dan starten met een opleiding of baan op mbo-niveau. Wat zijn uw plannen voor werk of opleiding?

- 9 Uw vriend(in) gaat zich voorbereiden op het NT2 Staatsexamen programma I. Hij/zij vraagt aan u of *Vooruit!* een goed boek is om te gebruiken. U schrijft een advies.

Noem een positief punt (plus twee voorbeelden):

Noem een negatief punt van het boek (plus twee voorbeelden):

Adviseer uw vriend(in) en geef ook argumenten voor uw keuze:

Ook deze evaluatie bewaart u in een apart mapje of achter een apart tabblad in uw map. U stuurt dit formulier naar www.nt2.nl. De auteurs van *Vooruit!* gebruiken de gegevens om *Vooruit!* te verbeteren.

Succes met het examen!